

Ds 2008:66

Kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.

Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Edita Sverige AB
Stockholm 2008

ISBN 978-91-38-23045-9
ISSN 0284-6012

Förord

Promemorian ”Kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder” remitterades den 27 juni 2007. I promemorian lämnades förslag om att införa en lag om kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Detta förslag lämnade regeringen i budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1). Arbetsmarknadsutskottet tillstyrkte propositionen (bet. 2007/08:AU1) och riksdagen beslutade den 13 december 2007 i enlighet med utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	3
1 Förslag till riksdagsbeslut	4
2 Lagtext	5
2.1 Förslag till lag (2007:000) om kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder	5
3 Ärendet och dess beredning	6
4 Gällande rätt	7
4.1 Kommunallagen	7
5 Förslag	10
5.1 Kommunernas medverkan	10
5.2 Lagförslag	11
5.3 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	12
6 Konsekvenser	13

Sammanfattning

Regeringen har i propositionen *En jobbgaranti för ungdomar* (prop. 2006/07:118) föreslagit att ungdomsinsatserna kommunala ungdomsprogram (KUP) och ungdomsgarantin (UG) skall avskaffas den 1 december 2007. Regeringen har i samma proposition aviserat att införa en jobbgaranti för ungdomar mellan 16 och 24 år vid samma tidpunkt. I samband med framtagandet av propositionen uppkom frågan om kommunernas eventuella medverkan i aktiviteter inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder kräver lagstöd. Regeringen har därför i propositionen 2006/07:118 aviserat att den i budgetpropositionen för 2008 avser att lämna förslag om kommunernas medverkan i jobbgarantin för ungdomar.

I denna promemoria behandlas frågan om kommunernas möjligheter att anordna olika aktiviteter inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder på uppdrag av eller i samråd med Arbetsförmedlingen. Det lämnas också ett förslag om att införa en lag (2007:000) om kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder som ger kommuner en möjlighet att, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen bör föreslå att riksdagen antar regeringens förslag till lag (2007:000) om kommunernas medverkan i arbetsmarknads-politiska åtgärder.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag (2007:000) om kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Härigenom föreskrivs följande.

1 § En kommun får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Regeringen meddelar föreskrifter om under vilka förutsättningar som Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser som avses i första stycket samt om innehållet i dessa överenskommelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

3 Ärendet och dess beredning

I samband med framtagandet av propositionen *En jobbgaranti för ungdomar* (prop. 2006/07:118) uppkom frågan om kommunernas eventuella medverkan i jobbgarantin för ungdomar kräver lagstöd. Regeringen har därför i propositionen 2006/07:118 aviserat att den i budgetpropositionen för 2008 avser att lämna förslag om kommunernas medverkan i jobbgarantin för ungdomar. En arbetsgrupp inom Regeringskansliet har utarbetat denna promemoria. Vid framtagandet av promemorian har frågan om kommunernas medverkan i andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder än jobbgarantin väckts. Arbetsgruppen har vid sina överväganden funnit att det aktuella lagstödet inte bör begränsas till medverkan i jobbgarantin utan föreslår i stället en egen lag som generellt reglerar kommunernas medverkan i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

4 Gällande rätt

4.1 Kommunallagen

Kommunal kompetens

En grundläggande förutsättning för att en kommun skall kunna ägna sig åt en verksamhet är att det finns lagstöd för att bedriva verksamheten. Verksamheten måste antingen vara förenlig med den så kallade allmänna kompetensen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900), (nedan KL) eller med den särskilda kompetens som följer av speciallagstiftning. Av den allmänna kompetensen följer att kommunerna skall ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till området eller dess medlemmar. Av bestämmelsen följer också att denna kommunernas allmänna kompetens inte gäller för uppgifter som med kommunallagens ord ”handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan”.

Kommunallagens krav för att kommunerna själva skall få ha hand om en angelägenhet är alltså att det är av allmänt intresse att så sker. I bestämmelsen ligger ett principiellt förbud att ge understöd till enskilda, eftersom det inte kan vara av allmänt intresse att så sker. Särskilda undantag från förbudet att lämna understöd till enskilda finns i speciallagstiftning, som t.ex. i socialtjänstlagen (1980:620) och skollagen (1985:1100).

En annan grundläggande förutsättning i sammanhanget är att arbetsmarknadspolitik huvudsakligen är en statlig uppgift.

Kommunerna har givits viss allmän kompetens genom lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd och viss specialreglerad kompetens genom lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program. Enligt lagen om arbetslöshetsnämnd skall det i varje kommun finnas en arbetslöshetsnämnd som har till uppgift att främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna därav. Om inte annat har beslutats är kommunstyrelsen arbetslöshetsnämnd. Lagen om arbetsmarknadspolitiska program innehåller bestämmelser som bl.a. reglerar förutsättningarna för kommunens deltagande i de arbetsmarknadspolitiska insatserna kommunala ungdomsprogram (KUP) och ungdomsgarantin (UG).

Upphävs bestämmelserna som reglerar kommunernas verksamhet inom ramen för KUP och UG behövs annat lagstöd, utöver den begränsade allmänna kompetensen som kan härledas ur ovan nämnda lag om arbetslöshetsnämnd, om kommunerna skall ha möjlighet att inom ramen för arbetsmarknadspolitiska åtgärder kunna anordna aktiviteter för arbetslösa.

Kommunerna kan t.ex. inte erbjuda en praktikplats som ett led i en arbetsmarknadspolitisk insats utan ett kompetensutvidgande lagstöd då det skulle kunna anses vara ett otillåtet stöd till enskild. I det här avseendet skiljer kommunerna sig som arbetsgivare från andra arbetsgivare i den meningen att övriga arbetsgivare inte begränsas av KL:s förbud mot understöd till enskild. Det andra skälet till att ett lagstöd är nödvändigt är att, såsom angetts ovan, arbetsmarknadspolitik är en statlig angelägenhet som kommunerna, utan lagstöd, inte har kompetens att vara verksamma i.

Kommunal näringspolitik

Denna promemoria gäller endast kommunernas möjlighet att medverka till att anordna aktiviteter inom ramen för arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte anordnas genom upphandlingsförfarande och där det inte kan uppstå en konkurrens-

snedvridning i förhållande till andra aktörer. Det föreslås inga ändringar i den lagstiftning som reglerar kommunernas möjligheter att delta i upphandling.

5 Förslag

5.1 Kommunernas medverkan

Inom arbetsmarknadspolitiken har kommunerna länge varit aktörer och samarbetspartner till arbetsförmedlingen.

I de arbetsmarknadspolitiska lagarna finns bara i fråga om KUP och UG bestämmelser som ger kommunerna rätt att efter överenskommelse med länsarbetsnämnden anordna olika aktiviteter. Dessa bestämmelser finns såsom beskrivits i avsnitt 4.1 i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program. Inom KUP har det främst anordnats praktikplatser, både på kommunala och privata arbetsplatser. Praktik har varit vanligast även i UG.¹

I propositionen *En jobbgaranti för ungdomar* (prop. 2006/2007:118) aviseras att jobbgarantin för ungdomar införs den 1 december 2007. Samtidigt föreslås att KUP och UG upphör vid samma tidpunkt. Då föreslås också att 2 och 3 §§ i ovan nämnda lag skall upphöra att gälla, vilket får till följd att den lagreglerade möjligheten för kommuner att anordna åtgärderna i fråga försvinner.

I dag anordnas merparten av åtgärderna i arbetsmarknadspolitiska program av arbetsförmedlingen, eller av kommuner och, när det gäller subventionerade anställningar, andra arbetsgivare. Regeringen har bl.a. mot bakgrund av ett tillkännagivande av riksdagen (bet. 2005/06:AU1, rskr. 2005/06:109) gett Arbetsmarknadsstyrelsen i uppdrag att använda kompletterande aktörer för tillhandhållandet av arbetsmarknadspolitisk verk-

¹ Särskilda ungdomsåtgärder? (2001), Statskontoret 2001:4.

samhet i syfte att förbättra matchningen och motverka utanförskap för arbetssökande. Målsättningen är att en allt större andel av aktiviteterna inom arbetsmarknadspolitiken skall erbjudas med hjälp av andra aktörer än de som i dag erbjuder aktiviteter inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det bör dock finnas möjligheter för kommunerna att delta i arbetsmarknadspolitisk verksamhet som inte anordnas genom upphandling och där det inte kan uppstå en konkurrenssnedvridning i förhållande till andra aktörer. Det kan t.ex. gälla att anordna praktikplatser, vilket kan ge deltagarna i olika åtgärder värdefull arbetslivserfarenhet. Kommunen erhåller då ingen ersättning men deltagaren får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Arbetsförmedlingen kan bidra med bland annat jobbcoacher för praktikanterna. Det krävs emellertid stöd i lag för att kommunerna skall kunna erbjuda arbetsmarknadspolitisk verksamhet.

5.2 Lagförslag

Förslag: Kommunernas möjlighet att anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder regleras i en ny lag.

Skälen för förslaget: När nuvarande bestämmelser i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program angående kommunernas medverkan inom KUP och UG upphör är det lämpligt att det införs ett lagstöd för kommunernas eventuella medverkan i jobbgarantin för ungdomar och andra arbetsmarknadspolitiska insatser. Syftet med det lagstöd som föreslås är att det skall finnas en möjlighet för kommuner att vid behov och efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen kunna anordna insatser för deltagare i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Det föreslås därför att en ny lag införs om att en kommun får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det

införs också en bestämmelse om att regeringen meddelar föreskrifter om under vilka förutsättningar som Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt om innehållet i dessa överenskommelser.

Denna lag bör sedan kompletteras med bestämmelser i förordning som närmare anger när och i vilka situationer kommunernas medverkan skall vara tillåten samt vilka villkor som då skall gälla.

5.3 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

<p>Förslag: Lagen om kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder skall gälla från och med den 1 januari 2008.</p>

Skälen för förslaget: Regeringen föreslår att den föreslagna lagen träder i kraft den 1 januari 2008.

6 Konsekvenser

När det gäller förslaget ekonomiska konsekvenser och jämställdhetskonskvenser finns det ingen anledning att göra någon ytterligare analys än de som har redovisats i propositionerna *Ytterligare reformer inom arbetsmarknadspolitiken m.m.* (prop. 2006/07:89) och *En jobbgaranti för ungdomar* (prop. 2006/07:118).

Departementsserien 2008

Kronologisk förteckning

1. Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen. Ju.
2. Europeiskt betalningsföreläggande. Ju.
3. Införande av en rehabiliteringskedja. S.
4. Ettårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning. S.
5. Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv. Ju.
6. Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. Ju.
7. Människohandel för arbetskraftsexploatering m.m. – kartläggning, analys och förslag till handlingsplan. A.
8. Godkännande av motorfordon m.m. + Bilaga. N.
9. Sveriges antagande av rambeslut om en europeisk bevisinhämtningsorder. Ju.
10. Insatser för att öka intresset för ingenjörsvyrket. Rapport från Globaliseringsrådet. U.
11. Kommunal medfinansiering av regionala infrastrukturprojekt. Fi.
12. Europeiskt småmålsförfarande. Ju.
13. En ny betygsskala. U.
14. Från sjukersättning till arbete. S.
15. Återanvändning av upphovsrättsligt skyddat material som finns i radio- och TV-företagens programarkiv. Ju.
16. Arbetsmiljön och utanförskapet – en tanke-ram för den framtida arbetsmiljöpolitiken. A.
17. Remissammanställning. Ansvarskommitténs betänkande Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10). Fi.
18. Stöd till anhöriga som vårdar och stödjer närstående. S.
19. Sfi-bonus – stimulans för nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska. IJ.
20. Ytterligare åtgärder för att motverka ordningsstörningar i samband med idrottsarrangemang. Ju.
21. Stranden – en värdefull miljö. M.
22. Överförande av startprogrammen i Swedfund. UD.
23. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. + Daisy. S.
24. Bättre genomförande av EG:s byggbestämmelser. A.
25. Nya villkor för presstödet. Ku.
26. Nationella minoritetsspråk vid domstolar och myndigheter. Ett alternativ. IJ.
27. Flexibla finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. S.
28. Officialprövningens omfattning vid registrering av varumärken och firmor m.m. Ju.
29. Värdesäkring av riksnormen. S.
30. Antagande av rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Ju.
31. Förslag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting. Fi.
32. Behörighetsbevis för fritidsbåtar och fritids-skepp. N.
33. Kompletterande bestämmelser till EG:s förordning om förbud mot utsläppande på marknaden av päls av katt och hund m.m. Jo.
34. Ett starkare skydd för den enskildes integritet vid kreditupplysning. Ju.
35. Eftersök av trafikskadat vilt. Jo.
36. Fler i arbete – grunden för framtidens välfärd. Fi.
37. Sveriges antagande av rambeslut om ändring i rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism. Ju.
38. Nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten – överväganden och förslag. Ju.
39. Ledighetsrätt för personer som arbetar med stöd av särskilda regler om sjukersättning. A.
40. En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag. Ju.
41. Glömda regler?
– En översyn av bestämmelserna i 2 kap. lagen om allmän försäkring m.fl. S.
42. Sveriges antagande av rambeslut om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. Ju.

43. Gör Sverige till ett elbilens pionjärland
– Rapport från Globaliseringsrådet. U.
44. Vissa internationella adoptionsfrågor. S.
45. Överlåtbara fiskerättigheter. Jo.
46. Direktivet om aktieägares rättigheter
– förslag till genomförandeåtgärder. Ju.
47. Etisk bedömning av nya metoder i vården. S.
48. Försvar i användning. Fö.
49. Sveriges antagande av rambeslut om utbyte
av uppgifter ur kriminalregister. Ju.
50. Sammansättningsreglerna i Högsta dom-
stolen och Regeringsrätten. Ju.
51. Ett förenklat trossamfundsregister. Ku.
52. Genomförande av ändringsdirektiv
2007/47/EG avseende vissa medicintekniska
produkter. S.
53. Allmänna sammankomster på offentlig
plats. Ju.
54. Utvidgade möjligheter att avlägsna deltagare
i en ordningsstörande folksamling m.m. Ju.
55. Bör konsumenttjänstlagen utvidgas?
En diskussionspromemoria. Ju.
56. Barnomsorgsavgift och allmän förskola även
för treåringar. U.
57. Djurförbudsregister. Jo.
58. Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedels-
förteckning m.m.
59. Säljstödande finansiering. Fi.
60. Utvecklingen av nationalstadsparken. M.
61. Finansiering av arbetslöshetsförsäkringen. A.
62. En arbetslöshetsförsäkring för arbete. A.
63. Ytterligare reformer inom arbetsmarknads-
politiken. A.
64. En jobbgaranti för ungdomar. A.
65. Bättre möjligheter till tidsbegränsad
anställning, m.m. A.
66. Kommunernas medverkan i arbetsmarknads-
politiska åtgärder. A.

Departementsserien 2008

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen. [1]
- Europeiskt betalningsföreläggande. [2]
- Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv. [5]
- Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. [6]
- Sveriges antagande av rambeslut om en europeisk bevisinhämtningsorder. [9]
- Europeiskt småmålsförfarande. [12]
- Återanvändning av upphovsrättsligt skyddat material som finns i radio- och TV-företagens programarkiv. [15]
- Ytterligare åtgärder för att motverka ordningsstörningar i samband med idrottsarrangemang. [20]
- Officialprövningens omfattning vid registrering av varumärken och firmor m.m. [28]
- Antagande av rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. [30]
- Ett starkare skydd för den enskildes integritet vid kreditupplysning. [34]
- Sveriges antagande av rambeslut om ändring i rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism. [37]
- Nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten – överväganden och förslag. [38]
- En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag. [40]
- Sveriges antagande av rambeslut om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. [42]
- Direktivet om aktieägares rättigheter – förslag till genomförandeåtgärder. [46]
- Sveriges antagande av rambeslut om utbyte av uppgifter ur kriminalregister. [49]
- Sammansättningsreglerna i Högsta domstolen och Regeringsrätten. [50]

- Allmänna sammankomster på offentlig plats. [53]
- Utvidgade möjligheter att avlägsna deltagare i en ordningsstörande folksamling m.m. [54]
- Bör konsumenttjänstlagen utvidgas? En diskussionspromemoria. [55]

Utrikesdepartementet

- Överförande av startprogrammen till Swedfund. [22]

Försvarsdepartementet

- Försvar i användning. [48]

Socialdepartementet

- Införande av en rehabiliteringskedja. [3]
- Ettårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning. [4]
- Från sjukersättning till arbete. [14]
- Stöd till anhöriga som vårdar och stödjer närstående. [18]
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. + Daisy [23]
- Flexibla finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. [27]
- Värdesäkring av riksnormen. [29]
- Glömda regler?
– En översyn av bestämmelserna i 2 kap. lagen om allmän försäkring m.fl. [41]
- Vissa internationella adoptionsfrågor. [44]
- Etisk bedömning av nya metoder i vården. [47]
- Genomförande av ändringsdirektiv 2007/47/EG avseende vissa medicintekniska produkter. [52]
- Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning m.m.

Finansdepartementet

- Kommunal medfinansiering av regionala infrastrukturprojekt. [11]
- Remissammanställning. Ansvarskommitténs betänkande Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10). [17]

Förslag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting. [31]

Fler i arbete – grunden för framtidens välfärd. [36]

Säljstödjande finansiering. [59]

Utbildningsdepartementet

Insatser för att öka intresset för ingenjörsyrket. Rapport från Globaliseringsrådet. [10]

En ny betygsskala. [13]

Gör Sverige till ett elbilens pionjärland – Rapport från Globaliseringsrådet. [43]

Barnomsorgspong och allmän förskola även för treåringar. [56]

Jordbruksdepartementet

Kompletterande bestämmelser till EG:s förordning om förbud mot utsläppande på marknaden av päls av katt och hund m.m. [33]

Eftersök av trafikskadat vilt. [35]

Överlåtbara fiskerättigheter. [45]

Djurförbudsregister. [57]

Miljödepartementet

Stranden – en värdefull miljö. [21]

Utvecklingen av nationalstadsparken. [60]

Näringsdepartementet

Godkännande av motorfordon m.m. + Bilaga. [8]

Behörighetsbevis för fritidsbåtar och fritids-skepp. [32]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

Sfi-bonus

– stimulans för nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska. [19]

Nationella minoritetsspråk vid domstolar och myndigheter. Ett alternativ. [26]

Kulturdepartementet

Nya villkor för presstödet. [25]

Ett förenklat trossamfundsregister. [51]

Arbetsmarknadsdepartementet

Människohandel för arbetskraftsexploatering m.m. – kartläggning, analys och förslag till handlingsplan. [7]

Arbetsmiljön och utanförskapet – en tankeram för den framtida arbetsmiljöpolitiken. [16]

Bättre genomförande av EG:s byggplats-direktiv. [24]

Ledighetsrätt för personer som arbetar med stöd av särskilda regler om sjukersättning. [39]

Finansiering av arbetslöshetsförsäkringen. [61]

En arbetslöshetsförsäkring för arbete. [62]

Ytterligare reformer inom arbetsmarknads-politiken. [63]

En jobbgaranti för ungdomar. [64]

Bättre möjligheter till tidsbegränsad anställning, m.m. [65]

Kommunernas medverkan i arbetsmarknads-politiska åtgärder. [66]